UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

6 päivänä helmikuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Asetus (EY) N:o 1383/2003 — Toimenpiteet väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen tavaroiden markkinoille saattamisen estämiseksi — 2 artikla — Asetuksen soveltamisala — Väärennetyn rannekellon myynti internetin välityksellä kolmannessa maassa yksityistä käyttöä varten yksityishenkilölle, joka asuu jäsenvaltiossa — Tullinviranomaisten suorittama kellon takavarikointi kellon saapuessa jäsenvaltion alueelle — Takavarikon sääntöjenmukaisuus — Edellytykset — Teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksen edellytykset — Direktiivi 2001/29/EY — 4 artikla — Levitys yleisölle — Direktiivi 2008/95/EY — 5 artikla — Asetus (EY) N:o 207/2009 — 9 artikla — Käyttäminen elinkeinotoiminnassa

Asiassa C-98/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Højesteret (Tanska) on esittänyt 25.2.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 27.2.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Martin Blomqvist

vastaan

Rolex SA ja

Manufacture des Montres Rolex SA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta sekä tuomarit J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari) ja A. Arabadjiev,

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Martin Blomqvist, edustajanaan advokat J. Petersen,

— Rolex SA ja Manufacture des Montres Rolex SA, edustajinaan advokat K. Dyekjær ja advokat T. Mølsgaard,

* Oikeudenkäyntikieli: tanska.

— Viron hallitus, asiamiehinään N. Grünberg ja M. Linntam,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas ja B. Beaupère-Manokha,

— Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

— Euroopan komissio, asiamiehinään M. Clausen ja W. F. Bulst,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tulliviranomaisten toimenpiteistä epäiltäessä tavaroiden loukkaavan tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia sekä tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden suhteen toteutettavista toimenpiteistä 22.7.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1383/2003 (EUVL L 196, s. 7; jäljempänä tulliasetus), tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL L 167, s. 10; jäljempänä tekijänoikeusdirektiivi) 4 artiklan 1 kohdan, jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä 22.10.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/95/EY (EUVL L 299, s. 25; jäljempänä tavaramerkkidirektiivi) 5 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä yhteisön tavaramerkistä 26.2.2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 207/2009 (EUVL L 78, s. 1; jäljempänä yhteisön tavaramerkistä annettu asetus) 9 artiklan 1 ja 2 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Martin Blomqvist ja toisaalta Rolex SA ja Manufacture des montres Rolex SA (jäljempänä yhdessä Rolex) ja joka koskee Blomqvistin kiinalaisella internetsivustolla pidetystä sähköisestä kauppapaikasta ostaman ja tulliviranomaisten takavarikoiman väärennetyn kellon tuhoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Tulliasetus

3 Tulliasetuksen johdanto-osan 2 ja 8 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen tavaroiden ja ylipäänsä kaikkien teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden kaupan pitämisestä aiheutuu huomattavaa haittaa lakia noudattaville valmistajille ja elinkeinonharjoittajille sekä oikeuksien haltijoille, ja niiden kaupan pitäminen johtaa kuluttajia harhaan ja aiheuttaa joskus myös vaaraa näiden terveydelle ja turvallisuudelle. Tällaisten tavaroiden saattaminen markkinoille olisi mahdollisuuksien mukaan estettävä ja olisi toteutettava tämänkaltaista laitonta toimintaa ehkäiseviä toimenpiteitä vaikeuttamatta kuitenkaan lainmukaisen kaupan vapautta. Tähän tavoitteeseen pyritään samansuuntaisin ponnisteluin myös kansainvälisellä tasolla.

– –

(8) Menettelyt, jotka aloitetaan sen määrittämiseksi, onko teollis- ja tekijänoikeuksia loukattu kansallisten säännösten mukaisesti, suoritetaan ottamalla huomioon ne perusteet, joita käytetään päätettäessä, loukkaavatko kyseisessä jäsenvaltiossa tuotetut tavarat teollis- ja tekijänoikeuksia. Tämä asetus ei vaikuta tuomioistuinten toimivaltaa ja oikeudenkäyntimenettelyä koskeviin jäsenvaltioiden säännöksiin.”

4 Kyseisen asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa määritellään edellytykset, joilla tulliviranomaiset voivat toteuttaa toimenpiteitä, jos epäillään, että tavarat loukkaavat teollis- ja tekijänoikeutta seuraavissa tilanteissa:

– –

b) kun ne löydetään tarkastettaessa tavaroita, jotka on tuotu tai jotka viedään [yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston] asetuksen (ETY) N:o 2913/92 [(EYVL L 302, s. 1)] 37 ja 183 artiklan mukaisesti yhteisön tullialueelle tai tullialueelta, – –.

2. Tässä asetuksessa määritellään myös toimivaltaisten viranomaisten toimenpiteet teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaaviksi todettujen 1 kohdassa tarkoitettujen tavaroiden suhteen.”

5 Kyseisen asetuksen 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan sanamuoto on seuraava:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan ’teollis- ja tekijänoikeutta loukkaavilla tavaroilla’

a) ’väärennettyjä tavaroita’ eli

i) tavaroita, mukaan lukien pakkaukset, jotka on luvattomasti varustettu tavaramerkillä, joka on samanlainen kuin tällaisille tavaroille asianmukaisesti rekisteröity merkki tai jota ei olennaisten tuntomerkkiensä perusteella voida erottaa tällaisesta tavaramerkistä ja joka siten loukkaa tavaramerkin haltijan oikeuksia [20 päivänä joulukuuta 1993 yhteisön tavaramerkistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 40/94 (EYVL 1994, L 11, s. 1)] säädetyn mukaisesti tai sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa tulliviranomaisten toimenpiteitä koskeva hakemus on tehty;

– –

b) ’laittomasti valmistettuja tavaroita’ eli tavaroita, jotka ovat tai jotka sisältävät ilman tekijänoikeuden tai lähioikeuden tai mallioikeuden, riippumatta siitä, onko se rekisteröity kansallisen lainsäädännön mukaan, haltijan suostumusta taikka ilman oikeudenhaltijan kyseisen tavaran valmistajamaassa asianmukaisesti valtuuttaman henkilön suostumusta tehtyjä jäljennöksiä, silloin kun näiden jäljennösten valmistaminen loukkaisi kyseistä oikeutta [yhteisömalleista] 12 päivänä joulukuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 [(EYVL 2002, L 3, s. 1)] tai sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa tulliviranomaisten toimenpiteitä koskeva hakemus on tehty”.

6 Saman asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun tullitoimipaikka – – toteaa – –, että 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa olevien tavaroiden epäillään loukkaavan – – teollis- ja tekijänoikeutta, sen on lykättävä tavaran luovutusta tai otettava haltuunsa kyseiset tavarat.”

7 Tulliasetuksen 10 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sen määrittämiseksi, onko teollis- ja tekijänoikeutta kansallisten säännösten mukaisesti loukattu, sovelletaan siinä jäsenvaltiossa voimassa olevia säännöksiä, jonka alueella tavarat ovat jossakin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa.”

8 Tulliasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Rajoittamatta oikeudenhaltijan mahdollisuutta käyttää muita oikeuskeinoja jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat:

a) kansallisen lainsäädännön asiaa koskevien säännösten mukaisesti tuhota, suorittamatta minkäänlaista korvausta ja, ellei kansallisessa lainsäädännössä toisin säädetä, aiheuttamatta valtiolle menoja, teollis- ja tekijänoikeutta loukkaaviksi todetut tavarat tai asettaa ne markkinoiden ulkopuolelle siten, että oikeudenhaltijalle ei aiheudu vahinkoa;

– –”

Tekijänoikeusdirektiivi

9 Tekijänoikeusdirektiivin 4 artiklan 1 kohta on sanamuodoltaan seuraava:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa alkuperäiskappaleiden ja niiden kopioiden levitys yleisölle missä muodossa tahansa myymällä tai muutoin.”

Tavaramerkkidirektiivi

10 Tavaramerkkidirektiivin 5 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus tavaramerkkiin. Tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa:

a) merkkiä, joka on sama kuin tavaramerkki – –;

– –

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa säädetyin edellytyksin voidaan kieltää muun muassa

– –

b) tavaroiden tarjoaminen tai liikkeelle laskeminen tai niiden varastoiminen tällaista tarkoitusta varten merkkiä käyttäen taikka palvelujen tarjoaminen tai suorittaminen merkkiä käyttäen;

c) tavaroiden maahantuonti tai maastavienti merkkiä käyttäen;

– –”

Yhteisön tavaramerkistä annettu asetus

11 Yhteisön tavaramerkistä annetun asetuksen 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus tavaramerkkiin. Tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa:

a) merkkiä, joka on sama kuin yhteisön tavaramerkki – –;

– –

2. Edellä 1 kohdassa säädetyin edellytyksin voidaan kieltää erityisesti:

– –

b) tavaroiden tarjoaminen tai liikkeelle laskeminen tai niiden varastoiminen tällaista tarkoitusta varten merkkiä käyttäen taikka palvelujen tarjoaminen tai suorittaminen merkkiä käyttäen;

c) tavaroiden maahantuonti tai maastavienti merkkiä käyttäen;

– –”

Tanskan oikeus

12 Tekijänoikeusdirektiivi on otettu Tanskassa osaksi kansallista lainsäädäntöä tekijänoikeuslailla (ophavsretsloven), sellaisena kuin se ilmenee 27.2.2010 annetusta lain konsolidointiasetuksesta nro 202 (lovbekendtgørelse nr. 202), jonka 2 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Tekijänoikeus merkitsee tässä laissa säädetyin rajoituksin yksinoikeutta määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin muuttamattomana tai muutettuna, käännöksenä, toisessa kirjallisuus- tai taideteoksessa taikka toista tekotapaa käyttäen.

– –

3. Teos saatetaan yleisön saataviin, kun

1) kappaleita teoksesta saatetaan myytäväksi, vuokrattavaksi tai lainattavaksi tai muulla tavoin levitetään yleisölle,

2) kappaleita teoksesta esitellään julkisesti tai

3) teos esitetään julkisesti.”

13 Tavaramerkkidirektiivi on otettu Tanskassa osaksi kansallista lainsäädäntöä tavaramerkkilailla (varemærkeloven), sellaisena kuin se ilmenee 24.1.2012 annetusta lain konsolidointiasetuksesta nro 109 (lovbekendtgørelse nr. 109), jonka 4 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Tavaramerkin haltijalla on oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa merkkiä, jos

1) se on sama kuin tavaramerkki ja tavarat ja palvelut, joita varten merkkiä käytetään, ovat samoja kuin ne tavarat tai palvelut, joita varten tavaramerkki on suojattu, tai

2) se on sama tai samankaltainen kuin tavaramerkki ja tavarat tai palvelut ovat samoja tai samankaltaisia ja se siksi aiheuttaa sekaannusvaaran, joka sisältää myös vaaran merkin ja tavaramerkin välisestä mielleyhtymästä.

– –

3. Tavaramerkin käyttämiseksi elinkeinotoiminnassa katsotaan ainakin

1) merkin paneminen tavaroihin tai niiden päällyksiin;

2) tavaroiden tarjoaminen tai liikkeelle laskeminen tai niiden varastoiminen tällaista tarkoitusta varten merkkiä käyttäen taikka palvelujen tarjoaminen tai suorittaminen merkkiä käyttäen;

3) tavaroiden maahantuonti tai maastavienti merkkiä käyttäen;

4) merkin käyttäminen liikeasiakirjoissa ja mainonnassa.”

14 Euroopan yhteisön asetusta tulliviranomaisten toimenpiteistä epäiltäessä tavaroiden loukkaavan tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia sekä tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden suhteen toteutettavista toimenpiteistä koskevan, 20.10.2005 annetun konsolidointiasetuksen nro 1047 (lovbekendtgørelse om anvendelse af Det Europæiske Fællesskabs forordning om toldmyndighedernes indgriben over for varer, der mistænkes for at krænke visse intellektuelle ejendomsrettigheder, og om de foranstaltninger, som skal træffes over for varer, der krænker sådanne rettigheder) 5 §:ssä säädetään seuraavaa:

”[1.] Tavaran vastaanottaja voi [tulliasetuksen] 9 artiklan perusteella vireille tulleessa asiassa vaatia tuomioistuinta ottamaan kantaa siihen, ovatko asetuksen tämän artiklan mukaiset luovutuksen lykkäämisen edellytykset olemassa. Tuomioistuin voi päättää tavaroiden luovuttamisesta.

2. Tavaran vastaanottaja ei voi hakea muutosta tulli- ja veroviranomaisten tekemään tavaroiden luovutuksen lykkäämistä koskevaan ratkaisuun ylemmältä hallintoviranomaiselta.”

15 Euroopan yhteisön asetusta tulliviranomaisten toimenpiteistä epäiltäessä tavaroiden loukkaavan tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia sekä tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden suhteen toteutettavista toimenpiteistä koskevan, 9.1.2006 annetun täytäntöönpanoasetuksen nro 12 (bekendtgørelse nr. 12 om anvendelse af Det Europæiske Fællesskabs forordning om toldmyndighedernes indgriben over for varer, der mistænkes for at krænke visse intellektuelle ejendomsrettigheder, og om de foranstaltninger, som skal træffes over for varer, der krænker sådanne rettigheder) 4 §:ssä säädetään seuraavaa:

”[1.] Tavarat, joiden on todettu loukkaavan [tulliasetuksen] 2 artiklan 1 kohdassa määriteltyä immateriaalioikeutta, menetetään valtiolle tuhottaviksi. Tuhoaminen suoritetaan asetuksen 17 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

2. Edellä 1 momentin mukaisesti tuhotuista tavaroista ei suoriteta korvausta.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

16 Tanskassa asuva Blomqvist tilasi tammikuussa 2010 kiinalaisella internetsivustolla pidetystä sähköisestä kauppapaikasta Rolex-merkkiseksi ilmoitetun rannekellon. Tilaus ja maksu tapahtuivat myyjän englanninkielisen internetsivuston kautta. Myyjä toimitti rannekellon Hong Kongista postipakettina.

17 Tulliviranomaiset tarkastivat paketin sen saavuttua Tanskaan. Tulliviranomaiset epäilivät, että kello on alkuperäisestä Rolex-kellosta tehty tuoteväärennös ja että sillä loukataan kyseistä mallia koskevia tekijänoikeuksia, ja päättivät lykätä kellon luovutusta. Tulliviranomaiset ilmoittivat päätöksestä 18.3.2010 Rolexille ja Blomqvistille.

18 Todettuaan, että kyseessä oli todellakin tuoteväärennös, Rolex pyysi tulliasetuksessa säädetyn menettelyn mukaisesti tulliviranomaisilta luovutuksen lykkäämisen jatkamista ja pyysi Blomqvistia suostumaan siihen, että tulliviranomaiset tuhoavat kellon.

19 Blomqvist väitti ostaneensa kyseisen kellon laillisesti ja kieltäytyi tuhoamisesta.

20 Tällöin Rolex nosti Sø- og Handelsrettenissä (meri- ja kauppaoikeus) kanteen Blomqvistia vastaan ja vaati häntä hyväksymään kellon luovutuksen lykkäämisen ja tuhoamisen korvauksetta. Kyseinen tuomioistuin hyväksyi Rolexin vaatimuksen.

21 Blomqvist valitti Højesteretiin. Tämä pohtii sitä, onko nyt käsiteltävän kaltaisessa asiassa todella tapahtunut immateriaalioikeuden loukkaus, joka on välttämätön edellytys tulliasetuksen soveltamiselle, koska tämän asetuksen loukkaaminen edellyttää yhtäältä, että loukataan Tanskassa suojattua tekijänoikeutta tai tavaramerkkioikeutta, ja toisaalta, että väitetty loukkaus on tapahtunut tässä samassa jäsenvaltiossa. Koska on osoitettu, että Blomqvist on ostanut kellon yksityiseen käyttöönsä ja että hän on noudattanut tekijänoikeutta ja tavaramerkkejä koskevia Tanskan lakeja, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko myyjä loukannut tekijänoikeutta ja tavaramerkkioikeutta Tanskassa. Tämän vuoksi, ja kun otetaan huomioon unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö (asia C-324/09, L'Oréal ym., tuomio 12.7.2011, Kok., s. I-6011; yhdistetyt asiat C-446/09 ja C-495/09, Philips ja Nokia, tuomio 1.12.2011, Kok., s. I-12435 ja asia C-5/11, Donner, tuomio 21.6.2012), Højesteret pohtii, onko nyt käsiteltävässä asiassa kyse tekijänoikeusdirektiivissä tarkoitetusta levityksestä yleisölle ja tavaramerkkidirektiivin ja yhteisön tavaramerkistä annetussa asetuksessa tarkoitetusta käyttämisestä elinkeinotoiminnassa.

22 Näissä olosuhteissa Højesteret on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [tekijänoikeus]direktiivin – – 4 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että tekijänoikeudella suojatun tavaran 'levitykseksi yleisölle' jäsenvaltiossa katsotaan se, että yritys tekee internetsivuston välityksellä kolmannessa maassa sopimuksen tavaran myynnistä ja lähettämisestä yksityiselle ostajalle myyjän tuntemaan osoitteeseen sellaisessa jäsenvaltiossa, jossa tavara saa tekijänoikeudellista suojaa, ottaa vastaan maksun tavarasta ja lähettää sen ostajalle sovittuun osoitteeseen, vai edellytetäänkö tällöin lisäksi sitä, että siinä jäsenvaltiossa, johon tavara toimitetaan, on ennen myyntitapahtumaa suunnattu myyntitarjouksia tai mainoksia kuluttajille tai näytetty niitä heille suunnatulla internetsivustolla?

2) Onko [tavaramerkki]direktiivin – – 5 artiklan 1 ja 3 kohtaa tulkittava siten, että tavaramerkin 'käyttämiseksi elinkeinotoiminnassa' jäsenvaltiossa katsotaan se, että yritys tekee internetsivuston välityksellä kolmannessa maassa sopimuksen tavaramerkillä varustetun tavaran myynnistä ja lähettämisestä yksityiselle ostajalle myyjän tuntemaan osoitteeseen sellaisessa jäsenvaltiossa, jossa tavaramerkki on rekisteröity, ottaa vastaan maksun tavarasta ja lähettää sen ostajalle sovittuun osoitteeseen, vai edellytetäänkö tällöin lisäksi sitä, että kyseisessä valtiossa on ennen myyntitapahtumaa suunnattu myyntitarjouksia tai mainoksia kuluttajille tai näytetty niitä heille suunnatulla internetsivustolla?

3) Onko yhteisön tavaramerkistä – – annetun asetuksen – – 9 artiklan 1 ja 2 kohtaa tulkittava siten, että tavaramerkin 'käyttämiseksi elinkeinotoiminnassa' tietyssä jäsenvaltiossa katsotaan se, että yritys tekee internetsivuston välityksellä kolmannessa maassa sopimuksen yhteisön tavaramerkillä varustetun tavaran myynnistä ja lähettämisestä yksityiselle ostajalle myyjän tuntemaan osoitteeseen

jäsenvaltiossa, ottaa vastaan maksun tavarasta ja lähettää sen ostajalle sovittuun osoitteeseen, vai edellytetäänkö tällöin lisäksi sitä, että ennen myyntitapahtumaa on suunnattu myyntitarjouksia tai mainoksia kuluttajille tai näytetty niitä heille suunnatulla internetsivustolla kyseisessä valtiossa?

4) Onko [tulli]asetuksen – – 2 artiklan 1 kohdan b alakohta ymmärrettävä siten, että ’laittomasti valmistettujen tavaroiden’ vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen estämistä ja tuhoamista jäsenvaltiossa koskevien säännösten soveltaminen edellyttää sitä, että tavaroita on ’levitetty yleisölle’ jäsenvaltiossa ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen yhteydessä kuvattujen perusteiden mukaisesti?

5) Onko [tulli]asetuksen – – 2 artiklan 1 kohdan a alakohta ymmärrettävä siten, että ’väärennettyjen tavaroiden’ vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen estämistä ja tuhoamista jäsenvaltiossa koskevien säännösten soveltamisen ehtona on, että tavaroita on ’käytetty elinkeinotoiminnassa’ jäsenvaltiossa toisen ja kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen yhteydessä kuvattujen perusteiden mukaisesti?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

23 Aluksi on todettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa kysymyksillään selvennystä tekijänoikeusdirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun yleisölle levityksen käsitteeseen sekä tavaramerkkidirektiivin 5 artiklan 1 ja 3 kohdassa ja yhteisön tavaramerkistä annetun asetuksen 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun elinkeinotoiminnassa käyttämisen käsitteeseen, jotta se voi arvioida nyt käsiteltävässä asiassa mahdollista teollis- tai tekijänoikeuden loukkausta.

24 Tulliasetuksen 2 artiklan 1 kohdassa olevien väärennettyjen tavaroiden ja laittomasti valmistettujen tavaroiden käsitteiden määritelmän mukaan nämä käsitteet tarkoittavat loukkauksia, jotka kohdistuvat tavaramerkkiin, tekijänoikeuteen tai lähioikeuteen taikka mallioikeuteen, jota sovelletaan unionin lainsäädännön mukaan tai sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan, jossa tulliviranomaisten toimenpide on toteutettu. Tästä seuraa, että niillä tarkoitetaan yksinomaan teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaamista sellaisina kuin nämä oikeudet on saatu unionin oikeuden ja jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti (ks. em. yhdistetyt asiat Philips ja Nokia, tuomion 50 kohta).

25 Tulliasetuksessa ei aseteta mitään uutta arviointiperustetta sen tutkimiseksi, onko teollis- tai tekijänoikeutta loukattu (ks. vastaavasti asia C-281/05, Montex Holdings, tuomio 9.11.2006, Kok., s. I-10881, 40 kohta). Niinpä tällaiseen loukkaukseen voidaan vedota tulliviranomaisten tämän asetuksen perusteella toteuttaman toimenpiteen perustelemiseksi vain, mikäli kyseisen tavaran myynnillä saatetaan loukata tekijänoikeusdirektiivissä, tavaramerkkidirektiivissä ja yhteisön tavaramerkistä annetussa asetuksessa säädettyjen edellytysten mukaisesti saatuja oikeuksia.

26 Näissä olosuhteissa on ennakkoratkaisukysymykset ymmärrettävä siten, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa tietää, seuraako tulliasetuksesta, että se, että sellaisen teollis- tai tekijänoikeuden haltija, joka koskee kolmannessa valtiossa sijaitsevasta, internetsivustolla pidetystä sähköisestä kauppapaikasta jäsenvaltiossa asuvalle henkilölle myytyä tavaraa, saa tämän asetuksen nojalla tälle oikeudenhaltijalle myönnettyä suojaa tavaran saapuessa tämän jäsenvaltion alueelle, edellyttää sitä, että tämä myynti katsotaan kyseisessä jäsenvaltiossa levitykseksi yleisölle tai käyttämiseksi elinkeinotoiminnassa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy myös, edellytetäänkö sitä, että saman valtion kuluttajille on ennen myyntitapahtumaa suunnattu kyseistä tavaraa koskevia myyntitarjouksia tai mainoksia.

27 Tästä on huomautettava, että yhtäältä tavaramerkin haltijalla on tavaramerkkidirektiivin ja yhteisön tavaramerkistä annetun asetuksen nojalla oikeus kieltää muita ilman hänen suostumustaan käyttämästä elinkeinotoiminnassa merkkiä, joka on sama kuin tavaramerkki ja samoja tavaroita tai

palveluja varten kuin ne tavarat tai palvelut, joita varten tavaramerkki on rekisteröity, kun tämä käyttö aiheuttaa tai voi aiheuttaa vahinkoa tavaramerkin tehtäville (yhdistetyt asiat C-236/08-C-238/08, Google France ja Google, tuomio 23.3.2010, Kok., s. I-2417, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

28 Toisaalta tekijänoikeusdirektiivin mukaan tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa alkuperäiskappaleiden ja niiden kopioiden levitys yleisölle missä muodossa tahansa myymällä tai muutoin. Levitykselle yleisölle on ominaista joukko toimia, joihin kuuluvat ainakin toimet kauppasopimuksen tekemisestä sen täyttämiseen yleisöön kuuluvalle henkilölle suoritettavalla toimituksella. Elinkeinonharjoittaja on siis vastuussa kaikista itse suorittamistaan toimista tai hänen lukuunsa suoritetuista liiketoimista, jotka merkitsevät ”levitystä yleisölle” jäsenvaltiossa, jossa levitettyjä tavaroita suojataan tekijänoikeudella (ks. vastaavasti em. asia Donner, tuomion 26 ja 27 kohta).

29 Näin ollen unionin oikeus edellyttää, että tämä myynti katsotaan jäsenvaltion alueella joko tekijänoikeusdirektiivissä tarkoitetuksi yleisölle levitykseksi tai tavaramerkkidirektiivissä ja yhteisön tavaramerkistä annetussa asetuksessa tarkoitetuksi käyttämiseksi elinkeinotoiminnassa. Tällaisen yleisölle levityksen katsotaan toteutuneen, kun sopimus tavaran myynnistä on tehty ja tavara on lähetetty.

30 Pääasiassa ei ole riitautettu sitä, että Rolex on Tanskassa niiden tekijänoikeuksien ja tavaramerkkioikeuksien haltija, joihin se vetoaa, eikä sitä, että tässä asiassa kyseessä oleva kello on tulliasetuksen 2 artiklan 1 kohdan a la b alakohdassa tarkoitettu väärennetty tavara ja laittomasti valmistettu tavara. Ei myöskään ole kiistetty sitä, että Rolex olisi voinut vedota oikeuksiensa loukkaukseen tilanteessa, jossa tähän jäsenvaltioon sijoittautunut kauppias olisi saattanut tämän tavaran myyntiin, koska tällaisen liiketoiminnassa tapahtuneen myynnin yhteydessä olisi yleisölle levityksessä käytetty Rolexin oikeuksia elinkeinotoiminnassa. Esitettyihin kysymyksiin vastaamiseksi on näin ollen vielä tutkittava, voiko Rolexin kaltainen teollis- ja tekijänoikeuksien haltija vedota oikeuksiensa samanlaiseen suojaan tilanteessa, jossa – kuten pääasiassa – kyseessä oleva tavara on myyty internetsivustolla pidetystä sähköisestä kauppapaikasta kolmannessa maassa, jonka alueelle ei sovelleta tätä suojaa.

31 On kyllä totta, että pelkkä pääsy internetsivustolle alueella, jolla tätä suojaa sovelletaan, ei riitä sen päätelmän tekemiseen, että tällä sivustolla esitetyt myyntitarjoukset on tarkoitettu kyseisellä alueella oleville kuluttajille (ks. em. asia L’Oréal ym., tuomion 64 kohta).

32 Unionin tuomioistuin on kuitenkin katsonut aiemmin, että kyseessä voi olla näin suojattujen oikeuksien loukkaaminen, kun kolmansista maista peräisin olevat tavarat ovat myynnin, myyntitarjouksen tai mainonnan kaltaisen sellaisen kaupallisen toimen kohteena, joka kohdistetaan kuluttajille sellaisella alueella, jolla suojaa sovelletaan, jo ennen niiden saapumista tälle alueelle (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Philips ja Nokia, tuomion 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Niinpä kolmansista maista peräisin olevat tavarat, jotka ovat Euroopan unionissa tavaramerkkioikeudella suojatun tuotteen jäljitelmiä tai unionissa tekijänoikeudella, lähioikeudella tai mallioikeudella suojatun tuotteen jäljennöksiä, voivat loukata mainittuja oikeuksia ja niitä voidaan siten luonnehtia väärennetyiksi tavaroiksi tai laittomasti valmistetuiksi tavaroiksi, jos näytetään toteen, että ne on tarkoitettu saatettaviksi myyntiin unionissa, ja tästä näyttönä on erityisesti se, kun käy ilmi, että kyseisiä tavaroita on myyty asiakkaalle unionissa tai niistä on osoitettu myyntitarjous tai mainontaa kuluttajille unionissa (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Philips ja Nokia, tuomion 78 kohta).

34 Pääasiassa on kiistatonta, että kyseessä oleva tavara on myyty asiakkaalle unionissa, eikä tällainen tilanne missään tapauksessa vastaa tilannetta, jossa tavaroita tarjotaan sähköisessä kauppapaikassa tai jossa tavarat on unionin tullialueella asetettu suspensiomenettelyyn. Näin ollen pelkästään se, että myynti on tapahtunut internetsivustolla pidetyssä sähköisessä kauppapaikassa kolmannessa maassa, ei

ole esteenä sille, että myydyn tavaran teollis- tai tekijänoikeuden haltija saa tulliasetuksen mukaista suojaa, eikä ole tarpeen tutkia sitä, onko tämä tavara lisäksi ollut ennen tätä myyntiä kuluttajille unionissa kohdistetun tarjouksen tai mainonnan kohteena.

35 Edellä esitetyn perusteella on esitettyihin kysymyksiin vastattava, että tulliasetusta on tulkittava siten, että sellaisen teollis- tai tekijänoikeuden haltija, joka koskee kolmannessa maassa sijaitsevasta, internetsivustolla pidetystä sähköisestä kauppapaikasta jäsenvaltiossa asuvalle henkilölle myytyä tavaraa, saa jo kyseisen tavaran ostamisen perusteella tämän asetuksen mukaista suojaa tavaran saapuessa tämän jäsenvaltion alueelle. Ei ole tarpeen, että kyseinen tavara on lisäksi ollut ennen myyntiä tässä samassa valtiossa kuluttajille kohdistetun tarjouksen tai mainonnan kohteena.

Oikeudenkäyntikulut

36 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tulliviranomaisten toimenpiteistä epäiltäessä tavaroiden loukkaavan tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia sekä tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden suhteen toteutettavista toimenpiteistä 22.7.2003 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1383/2003 on tulkittava siten, että sellaisen teollis- tai tekijänoikeuden haltija, joka koskee kolmannessa maassa sijaitsevasta, internetsivustolla pidetystä sähköisestä kauppapaikasta jäsenvaltiossa asuvalle henkilölle myytyä tavaraa, saa jo kyseisen tavaran ostamisen perusteella tämän asetuksen mukaista suojaa tavaran saapuessa tämän jäsenvaltion alueelle. Ei ole tarpeen, että kyseinen tavara on lisäksi ollut ennen myyntiä tässä samassa valtiossa kuluttajille kohdistetun tarjouksen tai mainonnan kohteena.

Allekirjoitukset